

Lagstiftning mål och åtaganden

1. Lagstiftning, mål och åtaganden kopplade till avfallsplanens tre målområden 2

1.1 Avfallslagstiftning.....	2
1.2 Producentansvar för förpackningar och returpapper.....	4
1.3 Klimatlagstiftning.....	4
1.4 Kommunens styrdokument och mål kring avfall och klimat.....	4
1.5 Avfallsplan, målområden och Agenda 2030.....	5
1.6 Hur Avfallsplanens målområden bidrar till att uppfylla nationella, internationella mål samt globala, regionala och kommunala åtaganden.....	5

2. Fördjupning - Nationella och internationella lagar och mål, kopplade till avfallsplanens tre målområden 7

2.1 Globala avfalls- och klimatåtaganden.....	7
2.1.1 Agenda 2030 - Globala målen för hållbar utveckling.....	7
2.1.2 Globalt klimatavtal.....	7
2.2 EU nivå.....	7
2.2.1 EU:s Klimat - och Energipaket.....	7
2.2.2 EU paket om cirkulär ekonomi.....	8
2.2.3 EU:s Avfallspaket.....	8
2.2.4 EU:s Avfallsdirektiv - del av avfallspaketet.....	8
2.3 Nationella lagar och förordningar.....	9
2.3.1 Klimatpolitiskt ramverk.....	9
2.3.2 Avfallslagstiftning.....	9
2.3.3 Sveriges miljömålssystem.....	10
2.3.4 Regeringens utredning kring cirkulär ekonomi.....	11
2.3.5 Avfall Sveriges 25/25 mål.....	11

2.4 Regionala mål och planer.....	11
2.4.1 RUFS 2050 - Regional utvecklingsplan.....	11
2.4.2 Klimatfärdplan 2050 - Regional handlingsplan.....	11
2.4.3 Klimat- och Energistrategi för Stockholms län.....	12
2.5 Kommunala föreskrifter, strategier och program.....	12
2.5.1 Södertälje kommuns avfallsföreskrifter.....	12
2.5.2 Miljö- och klimatprogram 2018-2021.....	12
2.5.3 Södertäljes strategi mot nedskräpning.....	12

1. Lagstiftning, mål och åtaganden kopplade till avfallsplanens tre målområden

Bilagan beskriver kortfattat de mest relevanta nationella och internationella lagar, mål, strategier och planer som Södertälje bidrar till att uppfylla genom arbetet inom de tre målområden i Södertälje kommuns avfallsplan:

1. Hållbara städer och samhällen
2. Hållbar konsumtion och produktion
3. Bekämpa klimatförändringar

Hela framtagandet av avfallsplanen och följande arbete med att uppfylla planen genom aktiviteter och åtgärder enligt handlingsplanen grundar sig på gällande lagstiftning, åtaganden samt kommunala planer, program och strategier vilka kortfattat beskrivs i ett fördjupningsavsnitt längre bak i denna bilaga.

Ett sammanställt urval av lagstiftning och styrdokument som kopplar till Södertälje kommuns mål och åtgärder presenteras längst bak i denna bilaga.

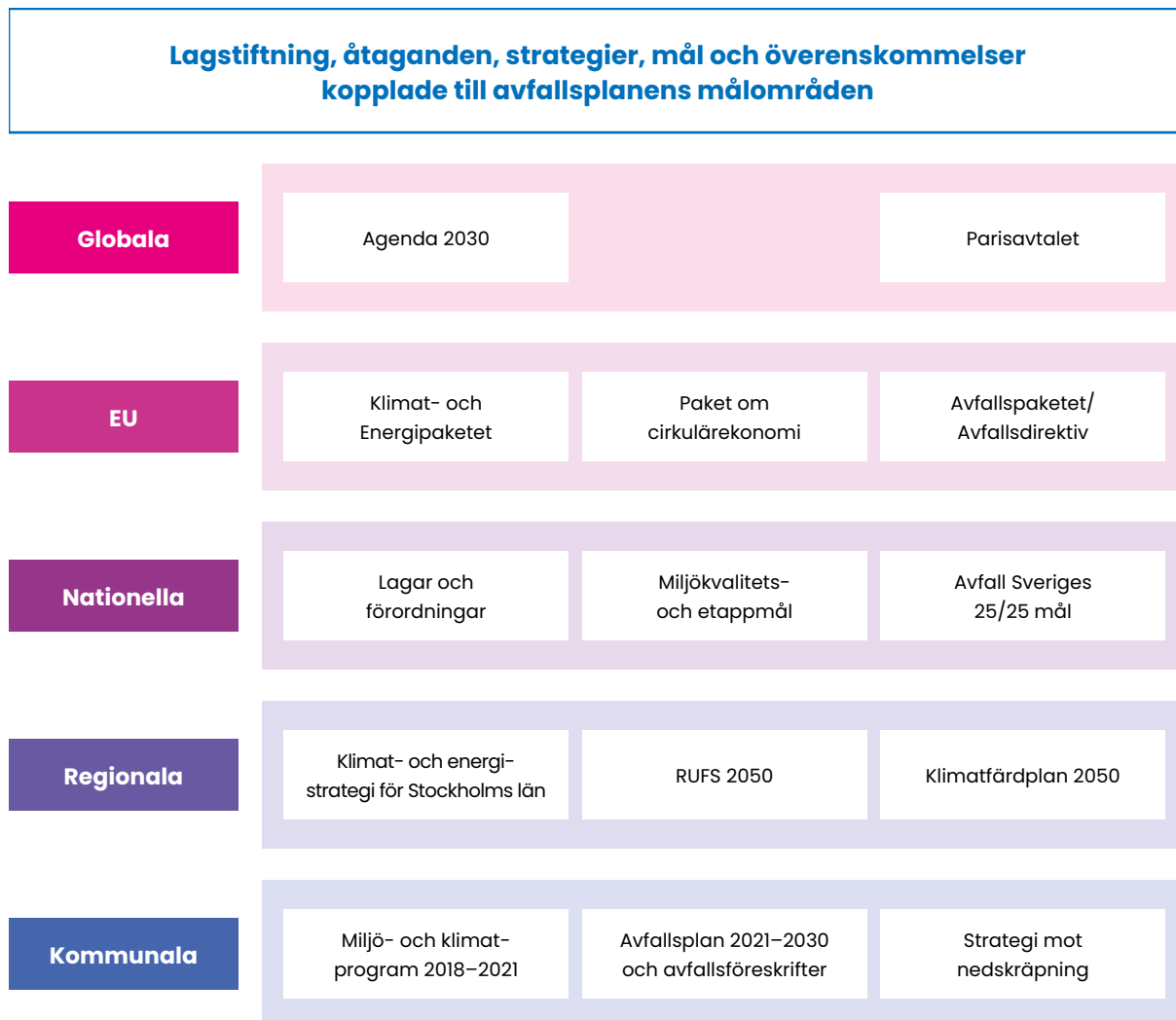
1.1 Avfallslagstiftning

Grunden för den svenska lagstiftningen om avfall är EU:s avfallsdirektiv. I det anges att Avfallspolitiken bör ha som mål att minska resursanvändningen och främja en praktisk tillämpning av avfallshierarkin, vilken även kallas för avfallstrappan. Generellt gäller att resurshushållningen ökar ju högre upp i trappan man går. Avfall ska i första hand minimeras, i andra hand återanvändas, i tredje hand återvinnas, i fjärde hand energiutvinnas och som sista alternativ deponeras. Nedskräpning ingår inte i avfallstrappan. Det är ett läckage från systemet och det är också krav att alla avfallsplaner ska ha mål och åtgärder för nedskräpning.

EU-direktiven ska skrivas in i den svenska lagstiftningen. Sverige har en högre ambitionsnivå än EU och har satt högre mål för sitt avfalls- och klimatarbete för de närmaste 10–25 åren.

Figuren visar ett urval av de lagar, överenskommelser, program på global, europeisk, nationell, regional och kommunal nivå som kopplar till Södertäljes tre målområden.

Agenda 2030 är FN:s globala program för hållbar utveckling med mål och delmål som berör minimering av avfall samt att minska klimatpåverkan från avfallshantering.

Sveriges miljölagstiftning finns bland annat samlad i miljöbalken (1998:808), där avfallshantering regleras i 2 kap §5 och 15 kap. Miljöbalken hänvisar till olika förordningar där mer detaljerade regler och mål finns.

Nationella avfalls- och klimatmål finns bland annat i Sveriges miljömålssystem som består av 16 miljökvalitetsmål och ett antal etappmål för att uppfylla miljömålen. Dessa mål ska tillsammans bidra till det övergripande Generationsmålet:

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Branschorganisationen Avfall Sverige har som ett led i att arbeta i riktning mot en cirkulär ekonomi formulerat ett frivilligt mål kallat 25/25 för att minska avfallsmängderna i kommunerna: Målet innebär att den totala mängden mat- och restavfall ska minska med 25% per person till år 2025 jämfört med 2015.

I EU:s handlingsplan om cirkulär ekonomi från 2015 finns fem områden där åtgärder för ett utökat livscykelperspektiv är särskilt prioriterade;

- plast,
- matavfall,
- kritiska råmaterial,
- bygg- och rivningsavfall och,
- biomassa och biobaserade produkter.

Flera av dessa prioriterade områden återfinns i Naturvårdsverkets förslag till nya etappmål till det svenska miljömålssystemet, som planeras att tas fram under 2019.

1.2 Producentansvar för förpackningar och returpapper

Sverige har producentansvar på flera materialslag, till exempel förpackningar och returpapper från hushåll. Det innebär att det är producenten av materialet i förpackningen eller tidningen som ska ansvara för insamling och behandling av materialet när det har blivit ett avfall. I och med EU:s avfallsdirektiv har nya mål för materialåtervinning tagits fram, vilka införlivats i de nationella förordningarna om producentansvar.

Sveriges återvinningsmål gällande materialet i förpackningar och returpapper (producentansvarsmaterial):

Material	Mål från år 2020
Alla förpackningar	65 %
Pappersförpackningar/well	85 %
Plastförpackningar	50 %
Metallförpackningar	85 %
Glasförpackningar	90 %
Träförpackningar	15 %
Returpapper	90 %

1.3 Klimatlagstiftning

Det nationella klimatarbetet utgår från Sveriges klimatpolitiska ramverk som beslutades år 2017 och består av klimatmål, klimatlag (2017:720) och ett klimatpolitiskt råd. Klimatlagen beskriver hur klimatarbetet ska bedrivas och att utgångspunkten är de uppsatt klimatmålen:

- *Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Detta innebär att utsläppen inom Sveriges gränser ska vara minst 85 procent lägre år 2045 än 1990 samt att resterande utsläpp kan täckas fullt eller till viss del av kompletterande åtgärder.*
- *Utsläppen i Sverige i de sektorer som kommer att omfattas av EU:s ansvarsfördelningsförordning, bör senast år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990, och minst 75 procent lägre år 2040.*
- *Utsläppen från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010. (Anledningen till att inrikes flyg inte ingår i målet är att inrikes flyg ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter.)*

1.4 Kommunens styrdokument och mål kring avfall och klimat

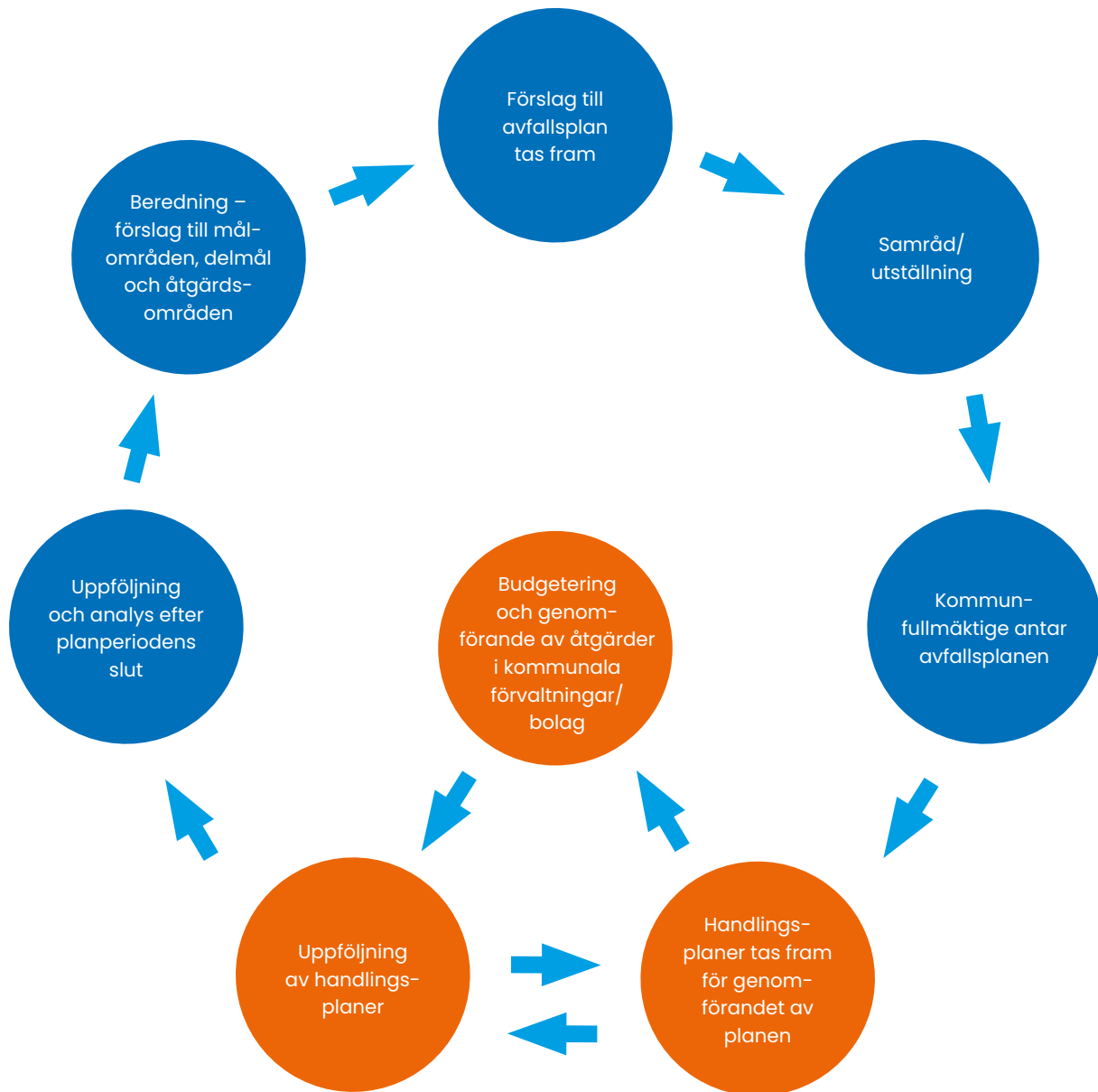
Södertälje kommun vill utveckla sitt miljö- och klimatarbete och integrera avfallsplanen med kommunens Miljö- och klimatprogrammet som ger en tyngd i arbetet med avfalls- och klimatfrågorna i kommunen.

Miljö- och klimatprogrammet visar kommunens målsättningar för detta arbete och går längre än vad lagar och regler kräver att en kommunal organisation ska genomföra.

Arbetet med avfallsplanen ska även samordnas med övriga styrdokument i kommunen.

1.5 Avfallsplan, målområden och Agenda 2030

Avfallsplanens har arbetats fram av en intern projektgrupp och olika aktörer har involverats för att skapa delaktighet och förankring. Den framtagna avfallsplanen ställs sedan ut för att alla berörda inklusive allmänheten ska kunna lämna synpunkter, så kallat samråd. Synpunkterna arbetas in i planen och hela planen beslutas sedan av Kommunfullmäktige. För att genomföra planen tas handlingsplaner med konkreta aktiviteter fram. Till skillnad från målområdena som ska gälla under hela den 10-åriga avfallsplaneperioden så kommer handlingsplanerna och delmålen att vara föränderliga och kunna uppdateras.

Figur 1 - Arbetsprocess för avfallsplanen

1.6 Hur Avfallsplanens målområden bidrar till att uppfylla nationella, internationella mål samt globala, regionala och kommunala åtaganden

Målområde 1: Hållbara städer och samhällen

Avfallshantering är en viktig del i kommunens strukturplanearbete och bidrar till en hållbar infrastruktur för avfall i och med att utrymme skapas för avfallshantering i den fysiska miljön. Att kommunen prioriterar principen "lätt att göra rätt" när det kommer till kommunikationen och hanteringen inom avfallsområdet skapar en förståelse och en igenkänning som resulterar i en högre utsorteringsgrad samt bidrar till att uppfylla EU-mål kring återanvändning och återvinning av kommunalt avfall.

Välkända platser för återbruk och avfallshantering ger förutsättningar för invånare och besökare att sortera ut fler förpackningar och större mängd returpapper från restavfallet och därmed bidra till att uppfylla de nationella återvinningsmålen för förpackningar och returpapper.

Fler möjligheter att lämna ifrån sig farligt avfall bidrar till att minska cirkulation av giftiga ämnen i samhället och bidrar till att uppnå mål kring giftfri miljö.

En hållbar infrastruktur för avfallshantering leder till färre och renare transporter och därmed till att uppfylla mål kring lägre utsläpp av växthusgaser och färre emissioner till luft, enligt både kommunala, regionala, nationella och globala mål.

Genom ett utökat arbete med samverkan mellan olika aktörer inom kommunen och samtidigt involvera allmänheten genom att inhämta deras upplevelse av avfallsarbetet stärks "vi-känslan" som bidrar till ett hållbart Södertälje, där alla hjälps åt för att nå ett gemensamt mål.

Målområde 2: Hållbar konsumtion och produktion

Genom att arbeta för att förebygga uppkomsten av avfall och sträva efter att nå högre i avfallshierarkin bidrar Södertälje till att uppnå de globala målen kring hållbar konsumtion och produktion. Att informera invånarna om återbruksmöjligheter och öka cirkulationen av produkter minskar klimatpåverkan när avfallsmängderna minskar och därmed även behovet av sopbilstransporter inom kommunen.

En högre utbildningsgrad i skolorna kring avfallets effekter på hälsa och miljö kommer på sikt att leda till att höja medvetenheten kring sitt eget beteende och därmed minska nedskräpning och avfallsdumpning samt dess negativa miljöeffekter på mark- och vatten. En renare miljö bidrar till att uppfylla flera av de globala Agenda 2030-målen såväl som nationella miljö kvalitetsmål och kommunala miljö- och klimatmål.

Den ökade kunskapsnivån kring effekterna av sitt eget beteende bidrar även till att minska matavfallsmängderna och uppkomsten av onödigt matavfall och bidrar till att uppnå avfall Sveriges frivilliga 25/25 mål.

Miljömedvetna åtgärder i inköps- och upphandlingsledet inom kommunens interna verksamheter samt utfasning av engångsprodukter bidrar till minskade avfallsmängder generellt, såväl som minskad användning av plast. Dessa åtgärder går helt i linje med EU:s paket om cirkulär ekonomi, nationella preciserings av miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö samt mål i kommunens miljö- och klimatprogram m.fl.

Att arbeta mer aktivt med digitalisering av tjänster och kommunikation, kan bidra till att information blir mer lättillgängligt och sprids snabbare till mottagaren, vilket ökar medvetenhet om frågor kopplade till hållbar resurshantering.

Målområde 3: Bekämpa klimatförändringar

Det övergripande målet för kommunen är att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2030. Avfallssektorn är viktig i det omställningsarbete som måste genomföras. Alla utsläpp av växthusgaser inom kommunen kommer inte kunna förebyggas fram till 2030. För att kunna nå målet om inga nettoutsläpp så behöver samhället där det går, utveckla metoder för att binda växthusgaser. Avfallssektorn är en av de sektorerna där det finns möjligheter att utveckla kolsänkor.

För att minska klimatpåverkan från avfall markant till 2030 behöver hushållen, företagen och övriga samhället involveras i genomförande av avfallsplanen. Insamlingsmetoder för avfall behöver utvecklas så att hushållen enklare kan lämna sitt avfall till återvinning och återanvändning. Bättre sorterade, det vill säga renare avfallsfraktioner är också en förutsättning för att kunna materialåtervinna mera.

Mat och livsmedelssektorn har en betydande klimatpåverkan. Genom Södertäljes kommuns arbete med miljömedvetna val i inköpsledet samt vid beredning av mat inom sina interna verksamheter kan matavfalls- och förpackningsmängderna minska vilket bidrar till minskad klimatpåverkan och att uppnå globala, regionala samt kommunala klimatmål. Även det Avfall Sveriges frivilliga 25/25 mål kan uppnås som en del av arbetet inom ett av de prioriterade områdena i paketet om cirkulär ekonomi.

Det matavfall som uppstår samlas in och behandlas genom rötning och blir till fordonsgas, vilket är en förnybar energikälla med lägre emissioner till luft än flera andra bränslen. Restprodukten efter rötningen blir till biomull vars näringsämnen i så stor utsträckning som möjligt återförs till marken vilket bidrar till ett kretslopp av näringsämnen och en minskad resursförbrukning samt begränsar klimatpåverkan.

I avfallsplanen lyfts ett antal resursflöden fram och genom att arbeta både med att förebygga avfall samt förbättra insamlings- och behandlingsmetoder inom dessa flöden så kommer klimatpåverkan fortsätta att minska från avfallssektorn.

2. Fördjupning – Nationella och internationella lagar och mål, kopplade till avfallsplanens tre målområden

2.1 Globala avfalls- och klimatåtaganden

2.1.1 Agenda 2030 – Globala målen för hållbar utveckling

Södertälje kommuns hållbarhetsarbete utgår från Agenda 2030, vilket är en färdplan mot en hållbar värld, med 17 mål för hållbar utveckling. Agenda 2030 syftar till att minska fattigdom, orättvisor och ojämlikheter och att vända klimatkrisen under det kommande decenniet. Målen är globala men bygger på att de implementeras på lokal nivå för att skapa en hållbar värld för alla. Södertälje har ett ansvar att inom sitt påverkansområde se till att målen förverkligas. Arbetet med Agenda 2030 ska genomsyra alla kommunens verksamheter. I avfallsplanen har vi valt att utgå från tre globala mål som har stark koppling till hållbar avfalls- och resurshantering. Vi har valt att stanna vid tre målområden även om vi kan se direkta kopplingar till många av de andra målen.

Nedan listas avfallsplanens tre mål samt andra relevanta mål som arbetet med avfallsplanen kan bidra till:

- 3. Hälsa och välbefinnande
- 6. Rent vatten och sanitet
- 7. Hållbar energi för alla
- 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- 11. Hållbara städer och samhällen
- 12. Hållbar konsumtion och produktion
- 13. Bekämpa klimatförändringarna
- 14. Hav och marina resurser

2.1.2 Globalt klimatavtal

Världens länder enades om ett nytt globalt bindande klimatavtal i Paris 2015 i december. Det nya avtalet är ett ramverk för att minska ländernas klimatpåverkan under lång tid framöver. En gemensam plan finns för att minska växthusgasutsläppen och begränsa den globala temperaturökningen till högst 2 grader och att sträva efter 1,5 grader jämfört med förindustriell nivå. Länderna ska successivt skärpa sina åtaganden och utvecklingsländerna ska få fortsatt stöd för att begränsa sina utsläpp och anpassa sina samhällen till ett förändrat klimat.

2.2 EU nivå

2.2.1 EU:s Klimat – och Energipaket

I december 2008 beslutade Europeiska rådet om ett klimat- och energipaket med mål som skulle uppnås till år 2020. I januari 2014 togs ett ramverk fram för klimat- och energipolitiken i Europa samt ett förslag att uppdatera reglerna kring handel med utsläppsrätter.

EU:s mål för 2030 är minst 40 procent lägre växthusgasutsläpp än 1990, minst 27 procent förnybar energi samt minst 27 procent högre energieffektivitet.

Till 2050 vill EU minska utsläppen med 80–95 procent jämfört med 1990 års nivåer som en del av industriländernas insatser.

2.2.2 EU paket om cirkulär ekonomi

I december 2015 presenterade EU-kommissionen ett paket om cirkulär ekonomi med en handlingsplan för vilka åtgärder som ska genomföras för att införliva paketet. Handlingsplanen innehåller ett livscykelperspektiv på produkter samt identifierar fem områden där åtgärder är särskilt prioriterade;

- plast,
- matavfall,
- kritiska råmaterial,
- bygg- och rivningsavfall och,
- biomassa och biobaserade produkter.

Inom avfallsområdet har EU beslutat att genomföra åtgärder inom ovanstående områden genom det så kallade "Avfallspaketet".

2.2.3 EU:s Avfallspaket

För att uppnå en mer cirkulär ekonomi har EU beslutat (maj 2018) att alla medlemsländer ska införa det så kallade "Avfallspaketet" som innebär att en omställning till en mer cirkulär ekonomi genom uppdatering av sex EU-direktiv som berör avfallsområdet. Avfallspaketet börjar gälla 5 juli 2020, då Sverige ska ha införlivat reglerna i direktiven i sin nationella lagstiftning. Ändringarna i direktiven ska bidra till minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter och komponenter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering. Direktiven innehåller även bindande avfallsmål som Sverige till exempel införlivat i producentansvarsförordningarna för förpackningar och returpapper. Följande direktiv berörs av avfallspaketet:

- avfallsdirektivet (2008/98/EG),
- direktivet om förpackningar och förpackningsavfall (94/62/EG),
- direktivet om deponering av avfall (1999/31/EG),
- direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (2012/19/EU),
- direktivet om batterier och ackumulatörer (2006/66/EG),
- direktivet om uttjänta fordon (2000/53/EG).

2.2.4 EU:s Avfallsdirektiv – del av avfallspaketet

Ett nytt Avfallsdirektiv införlivades år 2011 i Sverige som en del av den svenska lagstiftningen genom uppdatering av miljöbalken (1998:808) och avfallsordningen (2020:614), m.fl. förordningar. Förändringarna i förordningarna började gälla fr.o.m. 5 januari 2019.

För att genomföra avfallsdirektivet har ytterligare förändringar gjorts i bland annat miljöbalken och avfallsförordningen. Dessa förändringar trädde ikraft 1 augusti 2020 och innebar bland annat att begreppet kommunalt avfall ersatte begreppet hushållsavfall.

2.3 Nationella lagar och förordningar

EU:s direktiv införlivas i den svenska lagar och förordningar. Det är vanligt förekommande att Sverige sätter högre mål i den svenska lagstiftningen än nivån som EU har satt upp i direktiven.

2.3.1 Klimatpolitiskt ramverk

Sveriges klimatpolitiska ramverk beslutades år 2017 och består av klimatmål, klimatlag (2017:720) och ett klimatpolitiskt råd. Klimatrådet är Regeringen rådgivande organ. Klimatlagen beskriver hur klimatarbetet ska bedrivas och att utgångspunkten är de uppsatt klimatmålen:

- Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Detta innebär att utsläppen inom Sveriges gränser ska vara minst 85 procent lägre år 2045 än 1990 samt att resterande utsläpp kan täckas fullt eller till viss del av kompletterande åtgärder.
- Utsläppen i Sverige i de sektorer som kommer att omfattas av EU:s ansvarsfördelningsförordning, bör senast år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990, och minst 75 procent lägre år 2040.
- Utsläppen från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010. (Anledningen till att inrikes flyg inte ingår i målet är att inrikes flyg ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter.)

2.3.2 Avfallslagstiftning

Grunden för den svenska lagstiftningen om avfall är EU:s avfallsdirektiv. I det anges att Avfallspolitiken bör ha som mål att minska resursanvändningen och främja en praktisk tillämpning av avfallshierarkin, vilken även kallas för avfallstrappan. Generellt gäller att resurshushållningen ökar ju högre upp i trappan man går. Avfall ska i första hand minimeras, i andra hand återanvändas, i tredje hand återvinnas, i fjärde hand energiutvinnas och som sista alternativ deponeras. Nedskräpning ingår inte i avfallstrappan. Det är ett läckage från systemet och det är också krav att alla avfallsplaner ska ha mål och åtgärder för nedskräpning.

Sveriges miljölagstiftning finns bland annat samlat i miljöbalken (1998:808), där avfallshantering regleras i 2 kap §5 och 15 kap. Miljöbalken hänvisar till olika förordningar där mer detaljerade regler och mål finns.

Inom avfallsområdet finns bland annat regler kring producentansvar i en rad olika producentansvarsförordningar med uppsatta mål för insamling av t ex förpackningar och returpapper. Avfallsförordningen (2020:614) och miljöprövningsförordningen (2013:251) är andra exempel på förordningar som reglerar avfallshantering.

Sverige har producentansvar på flera materialslag, till exempel förpackningar och returpapper från hushåll. Det innebär att det är producenten av materialet i förpackningen eller t ex tidningen som ska ansvara för insamling och behandling av materialet när det har blivit ett avfall. I och med EU:s avfallspaket har nya mål för materialåtervinning tagits fram, vilka införlivats i de nationella producentansvarsförordningarna.

EU:s avfallsdirektiv har även satt upp mål kring bland annat textilier som ännu inte införlivats i svensk lagstiftning (2019-08-27). Naturvårdsverket har följande förslag till mål kring textilavfall:

- Till år 2025 ska mängden textilavfall i restavfallet minska med 60 procent gentemot basår 2015.
- År 2025 ska 90 procent av separat insamlat textilavfall förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas. Avfallshierarkin ska tillämpas och materialåtervinning ska i första hand ske i form av återvinning till nya textilier.

2.3.3 Sveriges miljömålssystem

Sveriges miljömålssystem består av 16 miljökvalitetsmål och ett antal etappmål för att uppfylla miljömålen. Dessa mål ska tillsammans bidra till Generationsmålet:

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Följande miljökvalitetsmål och dess preciseringar berör främst avfallsplanarbetet i Södertälje:

- Begränsad klimatpåverkan – Precisering:
  - Den globala medeltemperaturökningen begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.
- Gifrfri miljö
- Hav i balans och levande kust och skärgård
- Frisk luft
- Levande sjöar och vattendrag
- Bara naturlig försurning
- Grundvatten av god kvalitet
- God bebyggd miljö – Preciseringar:
  - Hållbar samhällsplanering – Städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor.
  - Hållbar avfallshantering – Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallens påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Etappmålen består av mätbara mål.

Inom målet Avfall finns följande etappmål:

- Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning – Senast 2025 ska förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ha ökat till minst 55 viktprocent, 2030 till minst 60 viktprocent och 2035 ha ökat till minst 65 viktprocent.

Dessutom finns det två etappmål med målår 2020:

- Ökad resurshushållning i byggsektorn
- Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan

Inom målet Cirkulär ekonomi finns ett etappmål om ökad återanvändning av förpackningar:

- Av de förpackningar som släpps ut på marknaden ska andelen som är återanvändbara öka med minst 20 procent från år 2022 till år 2026 och med minst 30 procent från år 2022 till år 2030.

Inom målet Minskat matsvinn finns etappmålen med målår 2025:

- Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat – Etappmålet är att en ökad andel av livsmedelsproduktionen ska nå butik och konsument år 2025.
- Matsvinnet ska minska mätt i i mängd livsmedelsavfall – matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita från 2020 till 2025.

Inom målet Begränsad klimatpåverkan finns etappmål för 2030–2045:

- Minskade utsläpp av växthusgaser utanför utsläppshandeln till senast år 2030 – Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn bör senast år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst åtta procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
- Minskade utsläpp av växthusgaser för hela samhället till senast år 2045 – Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp...
- Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter – Växthusgasutsläpp från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010.

2.3.4 Regeringens utredning kring cirkulär ekonomi

Inför införande av EU:s avfallspaket har Sveriges regering låtit genomföra en utredning kring cirkulär ekonomi: "Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi" och syftar till att föreslå olika styrmedel för att förebygga uppkomsten av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi: Utredningen innehåller bl a förslag till lagändringar.

För att hålla samman arbetet med omställningen till cirkulär ekonomi har en delegation tillsatts som rådgivande organ till regeringen "Delegationen för cirkulär ekonomi" som placerats hos Tillväxtverket.

2.3.5 Avfall Sveriges 25/25 mål

Branschorganisationen Avfall Sveriges har upprättat ett frivilligt åtagande för kommunerna att ansluta sig att uppnå 25/25 målet. Målet innebär att den totala mängden mat- och restavfall ska minska med 25% per person till år 2025 jämfört med 2015. Enligt inrapporterat statistik i Avfall Web var mängden mat- och restavfall år 2015 i snitt 225 kg/person i Sverige. En minskning med 25% innebär att snittet skulle behöva sänkas till 169 kg/person till år 2025.

2.4 Regionala mål och planer

2.4.1 RUF5 2050 – Regional utvecklingsplan

Region Stockholm har skapat en regional utvecklingsplan, kallad RUF5 2050, antagen av Landstingsfullmäktige 2018. Utvecklingsplanen, vilken består av fyra huvudmål, har tagits fram i samverkan med de 26 kommunerna i Stockholms län och andra regionala aktörer. I RUF5 2050 är det framförallt mål nr 4 med delmål som berör avfallsplanen:

4. Stockholmsregionen är år 2050 en resurseffektiv och motståndskraftig region utan klimatpåverkande utsläpp etc.

Delmål 1. om växthusgaser: År 2030 ska de årliga direkta utsläppen av växthusgaser vara mindre än 1,5 ton per invånare och utsläppen av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv ska halveras.
Nuläge: 2,7 ton per invånare (2014) och cirka 11 ton per invånare i hela Sverige (2014).

Delmål 4. om hushållsavfall: 2030 ska hushållsavfallet ha minskat till högst 360 kg per person och år och minst 70 procent, inklusive matavfallet, ska materialåtervinnas.
Nuläge: 471 kg och 35 procent (2016).

2.4.2 Klimatfärdplan 2050 – Regional handlingsplan

Klimatfärdplanen är en regional handlingsplan som syftar till genomförandet av RUF5 2050 och det nationella klimatmålet att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till år 2045. Klimatfärdplanen ger vägledning i form av konkreta utsläppsmål fram till 2030 och till 2045 som också finns representerade i de nationella etappmålen.

Klimatfärdplanen anger fem strategiska insatsområden för länets kommande klimatarbete varav mål om att minska utsläppen inom transporterna och bebyggelsen är ett av områden som berör arbetet och målen i Södertäljes avfallsplan.

2.4.3 Klimat- och Energistrategi för Stockholms län

På uppdrag av regeringen har Länsstyrelsen har tagit fram en klimat- och energistrategi till ledning för länets samlade klimatarbete och energiomställning enligt EU:s mål att till 2050 minska utsläppen med 80–95 procent jämfört med 1990 års nivåer. Nuvarande strategi från 2013 formulerar mål och ger underlag för åtgärder som länets aktörer (kommuner, landsting, myndigheter, företag, organisationer, enskilda och hushåll) utvecklar och genomför. En uppdaterad strategi för 2020–2045 är på remiss under hösten 2019. Nuvarande mål som berör avfallsplanen handlar om att minska länets utsläpp av växthusgaser, effektivisera energianvändningen, de klimatpåverkande utsläpp som energianvändningen ger upphov till ska minska och andelen förnybar energi inom transportsektorn ska öka.

2.5 Kommunala föreskrifter, strategier och program

2.5.1 Södertälje kommuns avfallsföreskrifter

Kommunens avfallsföreskrifter reglerar bl a hur avfallshanteringen ska genomföras inom kommunen och hur avfall ska sorteras samt var olika avfallsslag kan lämnas.

2.5.2 Miljö- och klimatprogram 2018–2021

Södertälje kommuns miljö- och klimatprogram beskriver vad organisationen, på kort och lång sikt, vill uppnå för att skapa en ekologiskt hållbar utveckling som ska ge en god livskvalitet för kommunmedborgarna. Miljö- och klimatprogrammet visar kommunens målsättningar för detta arbete och går längre än vad lagar och regler kräver att vi som kommunal organisation ska genomföra.

Miljö- och klimatplanen arbetar utifrån fyra prioriterade områden baserade på de nationella miljömålen:

1. Mark och vatten
2. Klimat och energi
3. Bebyggelse och transporter
4. Konsumtion och beteende

Följande mål från Miljö- och klimatprogrammet har kopplingar till avfallsplanarbetet:

- 1.2 För att uppfylla det nationella miljömålet en giftfri miljö ska samtliga förorenade områden i riskklass 1 & 2 enligt MIFO-metodiken vara åtgärdade senast 2050.
2. Övergripande växthusgasmål: Södertälje kommuns nettoutsläpp av växthusgaser ska minska med 100 % till år 2030.

Övergripande delmål 2025: Nettoutsläppen av växthusgaser ska minska med totalt 30 %. Detta innebär att utsläppen per person ska minska från 4,67 ton till 1,66 ton CO₂e.

- 3.1 Södertälje kommun ska driva och verka för ett hållbart samhällsbyggande. Kommunens ambition ska vara välkänd och tydlig (2030).
- 3.2 Klimat- och sårbarhetsaspekter ska beaktas i all planering och samhällsbyggande samt vid utveckling av befintlig bebyggelse (2030).
- 4.1 Södertälje kommun ska minska användningen av skadliga kemikalier i organisationen.
- 4.2 Det övergripande målet för kommunens avfallsarbete är högre resurshushållning. EU:s avfallshierarki ska vara vägledande för avfallsarbetet på alla nivåer i Södertälje och det konkreta avfallsarbetet styrs och följs upp genom kommunens avfallsplan.
- 4.6 Andelen källsorterat klosettavfall som hygieniseras och återförs till odling ska öka.
- 4.7 Kunskapen och medvetenheten om miljöfrågor, hållbar konsumtion samt värdet av biologisk mångfald och ekosystem ska öka.
- 4.11 Minska utsläppen av mikroplaster.

Ett nytt Miljö- och klimatprogram kommer tas fram med nya mål.

2.5.3 Strategi mot nedskräpning

För att motverka nedskräpningen i Södertälje antog kommunstyrelsen i maj 2018 en Strategi mot nedskräpning som syftar till att genom olika aktiviteter skapa ett rent, snyggt och tryggt Södertälje. Både denna och tidigare avfallsplan har mål om att förebygga nedskräpning i enlighet med kravet i föreskriften NFS 2017:2 §4 att avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning.